

MANH đất và con người Hòa Vang chứa đựng những đặc trưng nổi bật về truyền thống cách mạng và yêu nước. Trong kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, Hòa Vang là nơi tranh chấp hết sức ác liệt giữa ta và địch. Quân và dân Hòa Vang trung dũng, kiên cường, bất khuất đã trở thành biểu tượng của chủ nghĩa anh hùng cách mạng trọng đầu tranh giải phóng dân tộc. Chính từ những thành tích to lớn trong 2 cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, Hòa Vang đã được Nhà nước phong tặng 26.893 huân, huy chương các loại. Đặc biệt, quân và dân Hòa Vang đã được Nhà nước phong tặng danh hiệu: *Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân* và *Anh hùng lực lượng trình sát vũ trang Công an nhân dân*; đồng thời, 9 xã của huyện cũng được phong tặng danh hiệu Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân. Đây cũng chính là truyền thống vinh quang, niềm tự hào và hành trang quan trọng để nhân dân và cán bộ Hòa Vang bước vào thời kỳ hòa bình xây dựng quê hương cùng cả nước tiến lên chủ nghĩa xã hội thực hiện mục tiêu: Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh.

Là huyện ngoại thành bao bọc phía Tây thành phố Đà Nẵng, Hòa Vang bao gồm 14 xã với tổng diện tích tự nhiên là 73.752 ha (chiếm 86% tổng diện tích tự nhiên của thành phố Đà Nẵng), dân số 153.842 người, số người trong độ tuổi lao động là 78.437 và mật độ dân số là 204 người/km². Hòa Vang có các quốc lộ 1A, 14B, đường sắt Bắc - Nam, các tỉnh lộ 601,

602, 604, 605 và đường cao tốc Đà Nẵng - Dung Quất đi qua góp phần nâng cao vị trí của huyện trong quá trình vận chuyển hàng hóa trong nước và khu vực. Nhưng do địa hình của huyện trải rộng trên cả 3 vùng: miền núi (77%), trung du (15%) và đồng bằng (8%), nên hàng năm các xã thường xuyên bị lũ quét đe dọa, đất đai bị bào mòn, xói lở làm ảnh hưởng đến đời sống, sản xuất của người dân.

Sau ngày giải phóng, Đảng bộ, chính quyền và nhân dân Hòa Vang tiếp tục phát huy truyền thống cách mạng, mau chóng tập trung mọi nguồn lực khắc phục hậu quả chiến tranh tàn khốc trên quê hương; đồng thời, cố gắng hạn chế thấp nhất những thiệt hại do thiên tai thường xuyên gây ra. Trước đổi mới, mặc dù đời sống nhân dân còn gặp nhiều khó khăn, nhưng về cơ bản, Hòa Vang đã đạt được những thành tựu quan trọng về phát triển kinh tế, xây dựng kết cấu hạ tầng, ổn định tình hình an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội.

Trong thời kỳ đổi mới, Đảng bộ và nhân dân Hòa Vang đoàn kết nhất trí, nêu cao ý chí tự lực tự cường, phát huy phẩm chất anh hùng cách mạng, tranh thủ thời cơ thuận lợi, phấn đấu vượt qua khó khăn, thách thức, tập trung khai thác có hiệu quả tiềm năng, thế mạnh vốn có, từng bước ổn định đời sống của người dân, đưa các ngành sản xuất kinh doanh của huyện phát triển nhanh và bền vững. Với 30 năm

HÒA VANG - anh hùng trong chiến đấu và xây dựng

HUỲNH MINH NHON *

* Phó bí thư Huyện ủy, Chủ tịch Ủy ban nhân dân huyện Hòa Vang, thành phố Đà Nẵng

xây dựng và phát triển, nhất là thời kỳ đổi mới, Đảng bộ và nhân dân Hòa Vang đã đạt được những thành tựu hết sức to lớn, toàn diện về chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội và an ninh - quốc phòng.

Trước hết, *tốc độ tăng trưởng kinh tế nhanh, bền vững và hiệu quả cao*. Hòa Vang là huyện nông nghiệp duy nhất của thành phố Đà Nẵng và đang có sự chuyển dịch mạnh mẽ về cơ cấu kinh tế từ nông - lâm - ngư nghiệp - tiểu thủ công nghiệp - thương mại - dịch vụ và du lịch sang công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp - thương mại - dịch vụ - du lịch - nông - lâm và ngư nghiệp. Trong quá trình chuyển đổi này, nhịp độ tăng trưởng kinh tế của huyện theo tổng sản phẩm nội địa (GDP) bình quân thời kỳ 1991 - 1995 là 7,1% lên 12,5% thời kỳ 1997 - 2003 và riêng năm 2004 tăng 14,6% so với năm 2003 (trong đó, tỷ lệ tăng tương tự ở các nhóm ngành là: nông - lâm - ngư nghiệp từ 3,4% lên 5,02% và năm 2004 là 5,12%; công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp từ 12,7% lên 19,5% và năm 2004 là 23%; thương mại - dịch vụ - du lịch từ 11,1% lên 13,8% và năm 2004 là 10,16%). Sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng công nghiệp được thúc đẩy mạnh mẽ. Nếu năm 1991, nông - lâm - ngư nghiệp chiếm tỷ trọng 59,5%, công nghiệp - xây dựng chiếm 11,2% và thương mại - dịch vụ chiếm 36,3% thì năm 2004, nông - lâm - ngư nghiệp chiếm 30%, công nghiệp - xây dựng chiếm 39% và thương mại - dịch vụ chiếm 31%. Tổng thu ngân sách nhà nước năm 1991 là 5 tỉ đồng và năm 2004 là 177,380 tỉ đồng (tăng gần 36 lần). Thu nhập GDP bình quân đầu người năm 1991 là 1,3 triệu đồng và năm 2004 là 6,7 triệu đồng.

Nhìn chung, các ngành kinh tế của Hòa Vang có sự phát triển vượt bậc so với những năm đầu đổi mới. Nông nghiệp chuyển mạnh sang nông nghiệp đô thị - sản xuất hàng hóa. Năng suất lúa bình quân năm 1991 là 37 tạ/ha nay đạt 53,5 tạ/ha; năm 1991 toàn huyện chỉ có 100 ha rừng trồng, nay có 11.299 ha; diện tích nuôi trồng thủy sản phát triển nhanh, hiện có

464 ha, trong đó 384 ha nuôi tôm đạt năng suất bình quân 11 tạ/ha/năm; đã hình thành vùng rau xanh chuyên canh, vùng cây ăn quả có diện tích 657 ha với tập đoàn cây ăn quả chất lượng cao đạt sản lượng 15.326 tấn/năm, vùng cây công nghiệp đặc sản với diện tích 1.325 ha và đang hình thành vùng trồng hoa, cây cảnh phục vụ nhu cầu của thành phố và xuất khẩu. Công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp có bước phát triển vượt bậc. Huyện có chủ trương hỗ trợ và khuyến khích phát triển các ngành nghề truyền thống của địa phương và phát triển nhanh những khu chế xuất với các ngành công nghiệp mới tạo động lực thúc đẩy sự tăng trưởng mạnh mẽ kinh tế địa phương. Chính vì thế, nếu năm 1991 giá trị sản xuất chỉ đạt 30,9 tỉ đồng đến nay đạt 244 tỉ đồng; đã hình thành các khu phố chợ và các trung tâm thương mại dịch vụ mới; kim ngạch xuất khẩu năm 1991 chỉ đạt vài trăm ngàn USD thì nay đạt 4,5 triệu USD.

Thứ hai, *kết hợp hài hòa giữa tăng trưởng kinh tế với giải quyết các vấn đề xã hội bức xúc* đã tạo được chuyển biến rõ nét về tiến bộ và công bằng xã hội. Đây là một quan điểm xuyên suốt trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội và được các cấp chính quyền từ huyện đến cơ sở triển khai thực hiện đạt kết quả tốt. Sự nghiệp giáo dục - đào tạo của huyện không ngừng phát triển. Đến nay, huyện có 26 trường tiểu học, 14 trường trung học cơ sở và 4 trường phổ thông trung học với đội ngũ giáo viên hơn 2.000 người và có 43.514 học sinh các cấp. Tổng số trẻ theo học ở lớp mẫu giáo là 4.957 cháu. Huyện đã xây dựng 100% trường học kiên cố, khang trang với trên 600 phòng học cho tất cả các bậc học, trong đó, nhà cao tầng có trên 300 phòng. Hơn 10 năm qua, Hòa Vang được công nhận là huyện hoàn thành chương trình xóa mù chữ ở độ tuổi 15 - 35, phổ cập giáo dục ở bậc tiểu học, trung học cơ sở và đang tiến tới hoàn thành phổ cập bậc trung học. Có 10/26 trường tiểu học và 1 trường mẫu giáo của huyện được công nhận là trường đạt chuẩn quốc gia.

Công tác chăm sóc sức khỏe ban đầu cho nhân dân có nhiều tiến bộ, các chương trình y tế quốc gia, y tế cộng đồng, bảo hiểm y tế, chính sách y tế với người nghèo... đều đạt kết quả tốt. Đến nay, 100% trạm y tế xã được xây dựng khang trang và có đội ngũ y, bác sỹ được đào tạo cơ bản. Huyện đã được Bộ Y tế công nhận là đã xóa hẳn bệnh phong, đẩy lùi bệnh sốt rét, khống chế các bệnh xã hội nguy hiểm. Trung tâm y tế huyện được Bộ Y tế công nhận là 1 trong 5 bệnh viện toàn quốc đạt danh hiệu "Bệnh viện tình thương" và năm 2003 được tặng Huân chương Lao động hạng ba.

Hòa Vang là một trong những địa phương làm tốt công tác chăm sóc gia đình chính sách xã hội với phong trào "Người con hiếu thảo" và "Đền ơn đáp nghĩa". Đến cuối năm 2003, về cơ bản huyện đã xóa xong nhà tạm cho gần 4.800 hộ gia đình chính sách xã hội với tổng số kinh phí hơn 34 tỉ đồng. Chương trình xóa đói giảm nghèo ở Hòa Vang được triển khai tốt, không có hộ tái đói, tái nghèo. Trung bình mỗi năm trên địa bàn huyện giải quyết được từ 3.000 - 3.500 việc làm ổn định. Tỷ lệ đói nghèo của huyện hiện còn 2%. Đặc biệt, huyện đã xây dựng nhà ở kiên cố cho 100% số hộ gia đình đồng bào dân tộc Cà Tu.

Do thực hiện tốt các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, các chương trình, dự án quốc gia đã tác động tích cực đến tăng trưởng kinh tế - xã hội trên nhiều lĩnh vực, đời sống nhân dân đã ổn định nhiều mặt, hộ đói nghèo giảm, hộ khá - giàu tăng nhanh, 100% hộ gia đình đều có nhà ở, trong đó, trên 94% hộ có nhà ở kiên cố; trên 80% số hộ đã có xe gắn máy và ti vi, 100% sử dụng nước sạch và điện sinh hoạt. Nhìn chung, đời sống vật chất và tinh thần của đại bộ phận nhân dân trong huyện được nâng cao rõ rệt so với 10 năm trước.

Thứ ba, *củng cố an ninh - quốc phòng và xây dựng kết cấu hạ tầng, xây dựng hệ thống chính trị vững mạnh*. Xác định đúng vai trò và vị trí đặc biệt quan trọng của kết cấu hạ tầng trong phát triển kinh tế - xã hội, Đảng và chính

quyền huyện đã kịp thời chỉ đạo vận dụng linh hoạt các cơ chế, chính sách huy động và tập trung nhiều nguồn vốn từ ngân sách nhà nước huy động nội lực trong nhân dân và các tổ chức quốc tế đầu tư xây dựng các công trình kết cấu hạ tầng và phúc lợi xã hội. Lĩnh vực xây dựng kết cấu hạ tầng từ năm 1991 đến năm 2003 đã thực hiện giá trị đầu tư 650 tỉ đồng, trong đó trên 90 tỉ đồng từ nguồn tài trợ quốc tế và khoảng 150 tỉ đồng từ đóng góp của nhân dân. Hàng loạt công trình trọng điểm có ý nghĩa lịch sử phục vụ lâu dài cho quốc kế dân sinh đã được xây dựng như: hồ Đồng Nghệ (50 tỉ đồng), Trung tâm Y tế huyện (8 tỉ đồng), 783 km đường giao thông huyết mạch đã được rải nhựa hoặc bê tông hóa, hoàn thành 400 km bê tông đường kiệt hẻm. Tính đến năm 2004, Hòa Vang đã hoàn thành bê tông hóa hoặc nhựa hóa chương trình xây dựng đường giao thông nông thôn và giao thông kiệt hẻm. Đã đầu tư 158 tỉ đồng xây dựng, cải tạo hệ thống hồ chứa nước và hệ thống thủy lợi. Đặc biệt đã kiên cố bê tông hóa 182,5 km kênh mương dẫn nước tưới tiêu. Với 75 km đường dây trung thế và 1.086 km đường dây hạ thế, Hòa Vang đã có 100% xã có điện thấp sáng và 100% số hộ gia đình sử dụng điện sinh hoạt. Mạng lưới bưu điện phát triển rộng khắp trên toàn huyện, 14/14 xã đều có điểm Bưu điện văn hóa, năm 1991 chỉ có 0,18 máy điện thoại trên 100 dân nay có hơn 12 máy trên 100 dân. Hệ thống kết cấu hạ tầng phát triển mạnh và rộng khắp trong thời gian qua đã thực sự trở thành đòn bẩy quan trọng trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội ở Hòa Vang.

Đi đôi với nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, Đảng bộ và nhân dân Hòa Vang luôn quan tâm xây dựng, củng cố quốc phòng, an ninh. Hàng chục vạn ngày công đã được huy động để xây dựng hệ thống phòng thủ. Hàng năm huyện đều vượt chỉ tiêu giao quân nhập ngũ. Lực lượng dân quân tự vệ của huyện được duy trì, hoạt động tốt. Phong trào quần chúng bảo vệ an ninh Tổ quốc ngày càng phát triển và đem lại

những kết quả nổi bật, vì thế đã kịp thời ngăn chặn không để xảy ra các "điểm nóng". Tình hình chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn được bảo đảm tốt, đem lại cuộc sống bình yên cho nhân dân.

Các tổ chức trong hệ thống chính trị của huyện ngày càng được củng cố và xây dựng vững mạnh. Huyện hiện có 3.391 đảng viên, tỷ lệ tổ chức cơ sở đảng "Trong sạch vững mạnh" ngày càng tăng (năm 1997: 63%, 1999: 77,5% và 2003: 93,9%). Ban chấp hành Đảng bộ của các nhiệm kỳ vừa qua là một tập thể đoàn kết, bảo đảm phẩm chất và năng lực, đã quyết định được nhiều chủ trương, kế sách đưa huyện ngày càng phát triển về mọi mặt. Công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng đạt nhiều kết quả. Chủ trương đưa đảng viên, cán bộ về sinh hoạt tại nơi cư trú đã được phát huy. Thông qua đó quần chúng giám sát, góp ý giúp cán bộ, đảng viên chấn chỉnh kịp thời những sai sót, hằng năm tiến hành đánh giá phân loại công chức, phân loại cơ sở đảng và đảng viên sát thực tế, đem lại kết quả tích cực, góp phần nâng cao vai trò, trách nhiệm, uy tín của người cán bộ, đảng viên, tăng cường chặt chẽ mối quan hệ giữa Đảng và nhân dân.

Các cơ quan nhà nước được kiện toàn và nâng cao năng lực, hiệu quả quản lý và đổi mới điều hành của chính quyền từ huyện đến cơ sở nên đã tích cực góp phần phát huy quyền làm chủ của nhân dân. Công tác tiếp dân, giải quyết các thắc mắc, khiếu kiện của công dân kịp thời. Công tác cải cách thủ tục hành chính theo mô hình "một cửa, một chỗ" được thực hiện tốt, giảm hẳn tình trạng đi lại nhiều lần và gây phiền hà cho người dân. Nạn tham nhũng, quan liêu, cửa quyền, xa rời quần chúng được đấu tranh, ngăn chặn bằng nhiều biện pháp và đem lại hiệu quả cụ thể.

Mặt trận và các đoàn thể quần chúng đã có nhiều cố gắng từng bước đổi mới nội dung và phương thức hoạt động, không ngừng mở rộng và tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân. Trên cơ sở đẩy mạnh việc thực hiện Quy chế Dân

chủ ở cơ sở, nhiều phong trào hành động cách mạng của các đoàn thể được đẩy lên mạnh mẽ, đã huy động được nhiều nguồn lực của mọi tầng lớp nhân dân vào công cuộc xây dựng và bảo vệ quê hương. Ủy ban Mặt trận Tổ quốc, các hội Nông dân, Phụ nữ, Cựu Chiến binh, Đoàn Thanh niên hoạt động mạnh mẽ, đạt nhiều kết quả, được Đảng và Nhà nước tặng thưởng Huân chương Lao động và nhiều năm liền được thành phố tặng cờ đơn vị dẫn đầu phong trào thi đua của thành phố.

Ba mươi năm xây dựng quê hương, đặc biệt từ khi thực hiện đường lối đổi mới của Đảng, mặc dù gặp rất nhiều khó khăn, phức tạp nhưng cán bộ và nhân dân Hòa Vang đã phát huy cao độ truyền thống anh hùng, khai thác mọi tiềm năng thế mạnh của mình, kiên trì phấn đấu và đã đạt được những thành tích nổi bật ở nhiều lĩnh vực: kinh tế tăng trưởng cao, bền vững và hiệu quả; đời sống văn hóa - xã hội nhiều khởi sắc; công tác xây dựng kết cấu hạ tầng nông thôn về cơ bản được hoàn thiện; an ninh chính trị ổn định, trật tự an toàn xã hội được giữ vững; công tác xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị cơ sở và thực hiện Quy chế Dân chủ ở cơ sở đạt nhiều thành tựu; bộ mặt nông thôn - miền núi ngày càng đổi thay, đời sống đại bộ phận nhân dân ổn định và từng bước được nâng cao; niềm tin của cán bộ, đảng viên và nhân dân vào sự nghiệp đổi mới của Đảng được củng cố... Chính vì những thành tựu nổi bật đó, từ năm 1978 đến nay, nhân dân và cán bộ huyện Hòa Vang đã được Đảng và Nhà nước tặng thưởng 6 Huân chương Lao động hạng ba, 4 Cờ thi đua của Chính phủ, 7 Bằng khen của Chính phủ và các bộ, ngành. Từ năm 1997 đến nay, Hòa Vang liên tục được Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố Đà Nẵng tặng cờ về thành tích dẫn đầu phong trào thi đua khối quận, huyện. Đặc biệt, ngày 21-10-2004, Chủ tịch nước đã ký quyết định phong tặng danh hiệu **Anh hùng Lao động** trong thời kỳ đổi mới cho nhân dân và cán bộ huyện Hòa Vang. Đây là việc làm kịp thời mang ý nghĩa sâu sắc ghi nhận những cống hiến và đóng góp của đồng

bào, đồng chí; nâng cao lòng tự hào và ý thức trách nhiệm, phát huy lòng yêu nước, củng cố lòng tin vào sự lãnh đạo của Đảng, tăng cường thêm sức mạnh để Hòa Vang tiếp tục hoàn thành xuất sắc những nhiệm vụ cách mạng, góp phần cùng cả nước xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Có nhiều nguyên nhân chủ quan và khách quan giúp Hòa Vang đạt được những thành tựu vượt bậc trong 30 năm qua, nhưng tựu trung lại có thể nêu mấy nguyên nhân cơ bản sau:

- Quán triệt sâu sắc đường lối đổi mới đúng đắn của Đảng và vận dụng một cách năng động, sáng tạo phù hợp đường lối ấy vào điều kiện, đặc điểm của huyện, phù hợp với nguyện vọng của nhân dân, được các tầng lớp nhân dân hết lòng hưởng ứng thực hiện.

- Những nỗ lực lớn lao của cán bộ và nhân dân Hòa Vang: biết kế thừa và phát huy những giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp, biết biến chủ nghĩa anh hùng cách mạng trong chiến tranh thành chủ nghĩa anh hùng cách mạng trong xây dựng quê hương đất nước, đoàn kết, sáng tạo, cần cù, vượt khó, nêu cao ý thức tự lực, tự cường vươn lên giành thắng lợi, tạo sức mạnh tổng hợp phát triển toàn diện.

- Xây dựng và kiện toàn vững mạnh hệ thống chính trị từ huyện đến cơ sở: tổ chức thực hiện tốt Quy chế Dân chủ ở cơ sở; phát huy rộng rãi quyền làm chủ của các tầng lớp nhân dân; xây dựng vững chắc mối quan hệ Đảng - nhân dân, Đảng - Nhà nước, Nhà nước - nhân dân, tạo ra sức mạnh tinh thần to lớn, vượt qua mọi khó khăn trở ngại để phát triển.

Những nguyên nhân đưa đến thành tích vượt bậc của Hòa Vang 30 năm qua vừa là những bài học kinh nghiệm quý báu, vừa là tiền đề và cơ sở vững chắc để cán bộ và nhân dân toàn huyện nắm chắc niềm tin, vững bước cùng cả nước tiến vào thời kỳ mới đầy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước vì mục tiêu: dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh. □

DÂN QUÂN TỰ VỆ...

(Tiếp theo trang 47)

Những đóng góp của lực lượng dân quân tự vệ dưới sự lãnh đạo của Đảng trong suốt 70 năm qua là rất to lớn đối với sự nghiệp giải phóng dân tộc, giành lại độc lập, tự do, thống nhất đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Như vậy, lực lượng dân quân tự vệ là một trong ba thứ quân trong lực lượng vũ trang nhân dân, đã giữ một địa vị chiến lược quan trọng trong suốt quá trình đấu tranh và thắng lợi của cách mạng Việt Nam. Do vai trò chiến lược, do những thành tích to lớn và sự trưởng thành vượt bậc, dân quân tự vệ đã xứng đáng là một bộ phận trọng yếu đứng trong lực lượng vũ trang nhân dân anh hùng của chúng ta. Khẳng định vai trò chiến lược của dân quân tự vệ như trên, không phải chỉ căn cứ vào những thắng lợi mà dân quân tự vệ đã giành được trong thực tiễn chiến tranh mà chúng ta còn xuất phát từ đường lối quốc phòng - quân sự, đường lối chiến tranh nhân dân đúng đắn và sáng tạo của Đảng, từ quan điểm đánh giá về vai trò của quần chúng nhân dân với sự phát triển lịch sử, từ bản chất và đặc điểm của chiến tranh nhân dân ở Việt Nam.

Khẳng định vị trí chiến lược của dân quân tự vệ cũng để chứng minh khả năng tiềm tàng rất lớn trên nhiều mặt của lực lượng này trong lịch sử, hiện tại và mai sau. Trong tương lai, chiến tranh nhân dân sẽ có những bước phát triển mới, nhưng dẫu trong hoàn cảnh nào, lực lượng dân quân tự vệ vẫn giữ vững địa vị chiến lược truyền thống vốn có. Chúng ta cần nhận thức đúng đắn về vai trò của nó, quán triệt tốt hơn nữa nhiệm vụ của dân quân tự vệ trong tình hình mới; trên cơ sở đó xác định đường lối tổ chức và phương hướng đúng, nhằm xây dựng dân quân tự vệ thành một lực lượng vũ trang hợp lý, ngày càng lớn mạnh, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ to lớn trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. □